

ТЕСТ 4

1. В кой ред НЕ е допусната правописна грешка?
А) побеляли, искрящи, повярвал
Б) осмивам, осамотен, преосмислям
В) воин, таинствен, наивен
Г) отнесъл, предрекъл, залък
2. В кой ред е допусната правописна грешка?
А) град, пеш, строеж
Б) подказвам, отдалеч, предшествам
В) цъвтеж, възраст, братство
Г) философ, картоф, автограф
3. В кое изречение е допусната правописна грешка?
А) На този ден празнуват най-много именици.
Б) Във футбола трябва да имаш добри съотборници.
В) Работя във сферата на средното образование.
Г) Царят наредил на коняря да застане пред портите на двореца.
4. В кое изречение е допусната правописна грешка?
А) Приложенията на билката са широко известни от древността.
Б) Купих си тъмносин пуловер, който да ми топли през зимата.
В) Хаджи-Илиевата къща е известна забележителност в село Арбанаси.
Г) Парите в последствие ще бъдат използвани по предназначение.
5. В кое изречение е допусната правописна грешка?
А) През месеците Май и Декември има много празници.
Б) Ще се зарадвам, ако успея да вляза в университета.
В) На влизане в училище видях директора.
Г) И тази година ще участвам в международна конференция.
6. В коя от подчертаните думи е допусната правописна грешка?
В българската (А) традиционна култура има много ритуали (Б), които се изпълняват (В) по време на сватба (Г), кръщене и други.
А) българската
Б) ритуали
В) изпълняват
Г) сватба
7. В кое изречение е допусната граматична грешка?
А) По бялата ленена покривка личаха петна от снощната вечеря, на която присъстваше цялата фамилия.
Б) Случаят се разглежда едновременно в Комисията по култура и в Комисията по образование.
В) Българо-английският и английско-български речник ще са ни необходими за изпита.
Г) Продължава обсъждането на най-важните и спорни поправки в предложения закон.

8. В кое изречение е допусната граматична грешка?

- А) Екскурзоводът ни представи някои от по-важните забележителности, които щяхме да посетим.
- Б) Сложих двата си куфара в багажника на автобуса и си приготвих билета.
- В) Влизайки в автобуса един по един, екскурзоводът проверяваше личните ни документи.
- Г) Сядайки на мястото си, бях готов да потегля на това пътешествие, което щеше да продължи една седмица.

9. В кое изречение е допусната граматична грешка?

- А) Трябва да се подготвя за два изпита този месец.
- Б) Колко месеци ще останете в България?
- В) За двамата от кандидатите конкурсът приключи.
- Г) Колко много стоки има в този магазин!

10. В кое изречение НЕ е допусната пунктуационна грешка?

- А) Щом свършат работата, ще отидат на почивка вместо пак да се захванат с нещо друго.
- Б) Може би не трябва да го казвам но моят опит показва, че очевидното невинаги е вярно.
- В) Днес броят на хората, които практикуват тази рядка професия, е повече от сто и се увеличава непрекъснато.
- Г) Съвременният човек се страхува, не толкова от гръмотевици и светкавици, колкото от вируси и бактерии.

11. В кое изречение НЕ е допусната пунктуационна грешка?

- А) Децата, спокойни заспаха веднага.
- Б) За мен чай и парче сладкиш моля!
- В) Извинете господине, кога пристига влакът?
- Г) Видяхме ги да лежат уморени на плажа.

12. В кое от изреченията НЕ е допусната лексикална грешка?

- А) Ще отиде утре да пазаря в близкия супермаркет.
- Б) Колата задължително трябва да мине техничен преглед.
- В) От болницата съобщиха, че здравното му състояние се е подобрило.
- Г) В организма на подрастващия настъпват физиологични изменения.

13. В кой ред фразеологичните словосъчетания НЕ са антоними?

- А) мътна водата – ловя риба в мътна вода
- Б) работата виса на косъм – вързана ми е работата
- В) харча през пръсти – цепя косъма на две
- Г) дегвета гупка на кавала – силен на геня

14. В кой ред са свързани правилно автор и герой?

- А) Емилиян Станев – Елисавета
- Б) Елин Пелин – Ния
- В) Димитър Талев – Шакире
- Г) Йордан Йовков – Султана

15. Какви са подчертаните изразни средства?

Но кой ви знай, че спите в тез полета?

Над вашият гроб забвенията цъфти.

- А) метафори
- Б) метонимии
- В) оксиморони
- Г) символи

16. Кое от изброените произведения е създадено в епохата между двете световни войни?

- А) „Две души“
- Б) „Потомка“
- В) „Честен кръст“
- Г) „В часа на синята мъгла“

17. За кое от изброените произведения е валидно твърдението *Свързваща нишка между отделните фрагменти в творбата са темите за смъртта и самотата*?

- А) „Ноев ковчег“
- Б) „Железният светилник“
- В) „Крадецът на праскови“
- Г) „Андрешко“

18. В кое произведение е открито идеята, че любовта означава щедрост и себе-раздаване?

- А) „Аз искам да те помня все така“
- Б) „В часа на синята мъгла“
- В) „Колко си хубава!“
- Г) „Посвещение“

19. За кой герой от „Железният светилник“ се отнася изречението *Всяка дума на рилца [рилския монах] падаше като огнена капка направо в сърцето му*?

- А) Климент Бенков
- Б) Стоян
- В) Лазар
- Г) Владишкия наместник

20. Какво заглавие за своя вестник избират Бай Ганьо и неговите приятели в „Бай Ганьо журналист“?

- А) „Народна воля“
- Б) „Народно величие“
- В) „Народна слава“
- Г) „Народна трибуна“

Текст 1

История и развитие на реториката

Реториката (красноречие, ораторско изкуство, ораторство) означава умението да се говори добре. В тесен смисъл може да означава науката, която изучава умението убедително да се говори пред публика.

Красноречието на Омировите герои Нестор, Одисей, Ахил е причина за това древните гърци да приемат за баща на реториката самия Омир. С установяването на демокрацията и демократичните институции в Древна Гърция през 510 г. пр.Хр. – основна причина за развитието на публичното говорене – възниква необходимостта всички граждани да вземат участие в публичното пространство и в политическия процес.

Според законите на Солон от V век пр.Хр. всеки свободен гражданин се задължава да отстоява публично изказванията си, да е способен да убеждава в правотата си (напр. да се явява самостоятелно в съда). По този начин се стимулира развитието на политическото и съдебното красноречие. Така се появяват и трите групи оратори – политически оратори, логографи и синегори. Логографите са професионални писачи на речи за древногръцките съдилища, а синегорите са били близки на явяващия се в съда, които могли да произнасят защитни или обвинителни речи вместо него. Това се отнасяло до случаите, в които някой нямал достатъчно познания, за да се защитава сам.

След като умението да се говори добре и убедително пред публика става съществено и необходимо за Древна Гърция и реториката започва да се развива, възникват и първите помагала (речи, записани като текстове), появяват се и първите странстващи учители по реторика – софистите. Към V век пр.Хр. софистите започнали да разпространяват реториката, като срещу преподаването на своите умения те взимали определена такса. Най-известни от софистите са Протагор, Горгий, Исократ.

В свои произведения Платон разглежда принципите на реториката, като критикува и осмива софистите заради това, че наблягат върху убеждението, а не върху самата истина. Аристотел от своя страна, като ученик на Платон, се опитва да изведе реториката от дебрите на чистата манипулация и определя за нейна основна цел откриването на аргумента като инструмент на истината.

Из Уикипедия

Текст 2

Речта на президента

В младостта Демостен бил логограф – т.е. писач на речи, speechwriter. Писал речи за другите главно по повод на търговски спорове и ако се съди по популярността, бил доста успешен. Но когато почнал да пише за себе си, късметът му изневерил. Клетият велик оратор не успял да спре нито Филип Македонски, нито сприяхавия му син Александър. Казват, че Демостен заеквал и се упражнявал, като

произнасял речите си пред бушуващите вълни: ако надвика вълните, надвиква и тълпите. Тълпите обаче явно не се поддали – не пожелали да умрат геройски в бой с „македоняните“.

Случаят с „Филипиките“ на Демостен обаче показал нещо, което важи и днес: не е важно само как се говори, но и кой говори. Фидел Кастро от Куба и неговият венецуелски последовател Уго Чавес пък показаха, че е важно и колко се говори. Техните многочасови речи реформираха жанра. Тъкмо на обратното залагаха западните лидери от 90-те. Сред тях блестеше ораторският гений на Тони Блър. Неговият спиндоктор Алистър Кембъл му пишеше речите така, че всички телевизии да цитират един и същ пасаж, без да са се наговорили. Как се постига това ли? Много просто – събираш посланието и метафората в едно изречение. Така журналистите нямат избор. Краткостта поваля, а крилатата фраза прострелва.

Речите на Барак Обама ги пише роденият през 1981 г. Джон Фавро. Още 24-годишен, младежът се присъединява към тогавашния сенатор и кариерата му тръгва като по филмите. По време на кампанията Фавро спи по два часа в денонощието; през останалото време пише прочутите речи – една след друга. (...) Те превръщат публичните появи на Обама не в политика, а направо в наука. Барак Обама, президентът на Фейсбук поколението, ловко се поклаща наляво (поглежда едното аутокю), след това се обръща надясно (поглежда другото аутокю). Фразите се редуват в ритмична последователност – подлог, сказуемо, допълнение – дотук, не повече. Къси изречения, прозрачни метафори, елегантен слог. Няма страст; импровизацията е нула; изненадата е забранена. Всичко трябва да бъде подготвено до последния детайл: апетитно, леко и синтетично като пуканки.

Boiko Василев

21. Кое от посочените твърдения НЕ е вярно според текст 1?

- А) Причина за развитието на реториката в Древна Гърция е установяването на демократията.
- Б) Гърците приемат за баща на реториката древногръцкия поет Омир.
- В) Платон и Аристотел са най-известните софисти.
- Г) Основно право на древните гърци е възможността да се защитават сами в съда.

22. Кое от посочените твърдения НЕ е вярно според текст 2?

- А) Английската дума *speechwriter* и гръцката дума *логограф* са синоними.
- Б) Западните лидери са по-лаконични в речите си в сравнение с latinoамериканските лидери.
- В) „Филипики“ е сборник с речи на древногръцкия оратор Демостен.
- Г) Парафразата „президент на Фейсбук поколението“ се отнася до Джон Фавро.

23. Запишете два примера в полза на твърдението, че е важно кой и как пише речите на големите политически лидери.

24. Кои от посочените факти са верни и за двата текста?

- А) Логографите са хора, които пишат речи.
- Б) Реториката може да се възприема и като наука.
- В) И в двата текста е изразено ярко авторово присъствие.
- Г) И според двата текста реториката обслужва политиката.
- Д) Реториката не търпи сериозни промени от времето на древните гърци.
- Е) И в двата текста са употребени думи от гръцки и от английски произход.

25. Препишете изречението, като запишете правилната форма на думата, поставена в скоби.

Албумът може да се окаже (най-продаван) продукт на музикалния пазар тази година.

26. Препишете изречението, като поставите пропуснатия пунктуационен знак на правилното място.

В менюто на ресторанта има всичко супи, салати, основни ястия, десерти.

27. Препишете изречението, като поправите правописната грешка в него.

Това е тенисиската, която спечели турнира в Осло и зарадва своите почитатели.

28. Препишете изречението, като поправите пунктуационните грешки в него.

Не ме интересува, до кого ще седя в автобуса стига да не ме притеснява.

29. Препишете изречението, като поправите граматичните грешки в него.

Прилагайки най-силния си удар, спортистката надделя над съперничката ѝ и спечели нейния пръв златен медал.

30. Срещу съответната буква запишете вярно изписаната дума от посочените в скобите.

А) Господине, чувствате ли се (засегнат, засегнати) от това, че никога не сте заемали тази висока позиция?

Б) Всяка сутрин затварям всичките осем (прозореца, прозорци) в къщата, преди да изляза.

А)

Б)

31. Допълнете пропуснатата дума в изречението, за да се получи вярно твърдение.

В стихотворението „До моето първо либе“ Ботев противопоставя песента на либето на песента на ...

32. Как се казва героят разказвач в „Балада за Георг Хених“?

33. Запишете една характерна за жанра на поемата черта, проявена в „Честен кръст“.

34. Отбележете верните твърдения.

А) Древните гърци са смятали красотата за израз на божествената хармония и поряденост, върху които се крепи целият Космос.

Б) Срещата на двамата влюбени в „Аз искам да те помня все така“ е ситуирана в пространството на града.

В) Според символистичната философия в любовта откриваме собствената си душа, въплътена в образа на любимата.

Г) В „Колко си хубава!“ откриваме интертекстуални препратки към библейската „Книга на Еклесиаста“.

35. Поправете грешните твърдения от предходната задача, като запишете редактирания вариант в листа за отговори.

36. Посочете произведението, от което е взет цитатът, и определете какво изразно средство е подчертаният израз.

Ще вържа двете си ръце – устата ще зашия.

37. Попълнете празните места в изреченията, като срещу 1 и 2 посочите правилните имена.

Чрез образа на (1)..... писателят (2) ни представя драмата на жената, раздвоена между чувството за дълг и копнежа по радост и щастие.

1.

2.

38. Запишете буквата, след която е представено заглавието на литературна творба, а срещу нея – номера на твърдението, което се отнася за съответната творба.

А) „Борба“

Б) „Ангрешко“

В) „Приказка за стълбата“

1. Творбата изразява оптимистичната вяра, че преодоляването на лъжата и несправедливостта в обществото е постижимо чрез борбата и революцията.
2. Основният конфликт е между желанието за революционното преобразяване на несправедливото социално устройство и моралните компромиси.
3. Героят смело се опълчва на властта и закона, избирайки да изпълни моралния си дълг – да помогне на ближния.

39. Прочетете откъсите от някои от най-известните речи на XX век. Като следвате модела, напишете Вие кратък текст на реч, посветена на проблема за равенството на хората пред закона.

Джон Ф. Кенеди, реч за Встъпването му в длъжност (20 януари 1961 г.)

И така, мои сънародници американци: не питайте какво страната ви може да направи за вас, питайте какво вие можете да направите за страната си. Мои съграждани от целия свят: не питайте какво Америка ще направи за вас, а какво можем да направим всички заедно за свободата на човека.

Мартин Лутър Кинг, „Имам една мечта“ (28 август 1963 г.)

Днес аз ви казвам, приятели мои: въпреки че сме изправени пред трудностите на днешния и на утрешния ден, аз все още имам мечта. Тази мечта е дълбоко вкоренена в Американската мечта. Мечтая как един ден тази нация ще се надигне и ще изпълни истинския смисъл на своето кредо: „Ние вярваме в тази очевидна истина: че всички хора са създадени равни“.

Чарли Чаплин, из филма „Великият диктатор“ (октомври 1940 г.)

Съжалявам, но не искам да бъда император. Това не е моя работа. Не искам да управлявам или да завладявам никого. Бих искал да помогна на всеки... (...) Всички искаме да си помагаме един на друг. Хората са такива. Искаме да живеем един до друг щастливи, а не в нищета. Не искаме да се презираме един друг. В този свят има място за всички. Плодородната земя може да изхрани всички. Животът можеше да бъде свободен и красив, а сбъркахме пътя. Алчността отрови човешките души, барикадира света с омраза, вкара ни в мизерия и кръвопролития. Израстваме бързо, но се затворихме в себе си. Изобилието ни остави в нужда. Нашите знания ни направиха цинични, нашите умове – груби и жестоки. Ние мислим твърде много и чувстваме твърде малко. (...) На тези, които могат да ме чуят, казвам: не се отчайвайте. Нашите страдания се дължат само на алчността, на отмъстителността на хората, които се страхуват от човешкия прогрес. Човешката омраза ще премине, диктаторите ще умрат, а властта ще се върне при хората. И докато хората са смъртни, свободата никога няма да загине...

40. В текст от 4 – 5 изречения обяснете смисловата функция на образа на пепелта в „Две души“ на Яворов.

41. Вариант 1: Напишете интерпретативно съчинение на тема: *Драмата на твореца в „Песента на коелетата“ и „Балада за Георг Хених“.*
Вариант 2: Напишете есе на тема: *Кога трудът става творчество?*